

Schierschno H.
De sermone
libere ampt
specibus.

9523

17

No: 502.

~~10~~

SPECIMEN JURIDICUM
 DE
 SERVITUTIBUS
 EARUMQUE SPECIEBUS,
 AD
 DUCTUM INSTITUTIONUM
 JUSTINEANEARUM,
 METHODO SYSTEMATICA CONSCRIPTUM

à
 J. J. Schierstmidt

Ke 2759

1731.

Specimen Juridicum

DE

SERVITUTIBUS

ARTICULIS SPECIFICIS

SECUNDUM INSTITUTIONUM

JUSTINIANEARUM

METHODO SYSTEMATICA CONSRIPTUM

1731

SPECIMEN JURIDICUM
DE
SERVITUTIBUS
EARUMQUE SPECIEBUS.

CAPUT. I.

De Servitutibus in genere.

§. I.

EX generali notione juris realis concipimus jus in rem externam alienam; Id, quod si determinatur, quod sit in utilitatem nostram constitutum, vocamus servitutem rerum, quae adeo est *jus in rem alienam in utilitatem nobis constitutum.*

§. II.

Servitus rerum est jus in rem alteri propriam in utilitatem nostram constitutum §. I); modus itaque, quo res alteri propria nobis utilitatem praestat, determinatus non est in definitione; Hinc cum, tam in facto
A com-

commissivo, quam omissivo dominus nobis utilitatem præstare possit; apparet, quod Servitutes, tam in facto commissivo, quam omissivo consistere possunt. Germani nullum determinarunt modum; proinde jure Germanico servitutes rerum tam in facto commissivo, quam omissivo consistere possunt. Ast *jure Romano* modus determinatus est, quod scilicet *dominus rei in utilitatem nostram aliquid pati vel omittere teneatur*, L. 15. §. 1. ff. de Servit. §. 1. Inst. eod.

§. III.

Servitus est jus in rem alienam in nostram utilitatem constitutum §. 1.). Utilitas adeo in definitione generali servitutis determinata non est; ponamus utilitatem personæ nostræ individuali, ponamus rei nostræ, seu rerum possessori constitui; Tummodo speciem servitutum deprehendimus illam personalem, hanc realem vocare licet; *Personalis* igitur servitus est *jus in rem alienam in utilitatem personæ nostræ individualis constitutum*: *realis* verò est *jus in rem alienam, in utilitatem rei tertio propriæ, seu rei possessoris constitutum*. L. 1. ff. de Servit.

§. IV.

Jura in partes segrege dividi nequeunt §. *); apparet itaque, quod *servitutes* in genere in partes segrege dividi non possint, & ex consequenti *sunt individue* (§. 1.) L. 2. §. 2. ff. d. v. o.

§. V.

Servitus rerum consistit in patiendo vel intermitendo jure Romano §. 2.) Patientia vel intermissio actus sunt facta omissiva §. **); apparet proinde, quod omnes *servitutes consistant in facto omissivo, seu in non faciendo* L. 15. ff. de servit.

§. VI

§. VI.

Omnes servitutes jure Romano in patientia & intermissione actus consistunt (§. 2.). Servitutem, quæ in patientia consistit affirmativam & quæ in intermissione, negativam vocarunt Jcti; omnes itaque *servitutes aut affirmativæ aut negativæ sunt*, secundum hypothesin Romanam. Titii Jus. priv. de Servit. real. §. 3.

§. VII.

Servitus est jus in rem alienam (§. 1.); sed res propria opponitur rei alienæ (§. **), adeoque eadem res, propria & aliena simul in eodem subjecto esse nequit: Jus in rem propriam vocatur dominium (§. *), *adeoque domino servitus non est in re propria* L. 5. pr. ff. si ususfr. pact.

§. VIII.

Res, in quam nobis constituitur servitus, est res alteri propria & ex qua utilitatem percipimus (§. 1.) res alteri propria involvit dominium (§. **): Hinc res, in quam constituitur servitus, & ex qua utilitatem percipimus, est alterius dominio subjecta. Ponamus itaque istam rem servientem ipsa utilitatis perceptione consumi, tummodo alterius dominio subjecta non maneret dominiumque per tertium interiret, tertius proinde re pro arbitrio eodem modo in sui commodum uti posset; ac dominus, quod contradictorium (§. **). *Res proinde in quam servitus constituitur, est res, in qua dominus utilitate percepta dominium retinet.*

§. IX.

Res alteri propria & ex qua utilitatem percipere possumus est res, in quam constitui potest servitus (§. 1.).

Res alteri propria involuit dominium (§. **) Res igitur, quæ alterius dominio subiecta est & ex qua utilitatem percipere possumus, est res, in quam servitus constitui potest. Si itaque ponamus rem, istam perceptione utilitatis interire; Tummodo alterius dominio subiecta non maneret, dominiumque interiret, Tertius proinde, cui servitus est constituta, re pro arbitrio uti posset in sui commodum, adeoque tertius eodem modo ac dominus dominium haberet, quod contradictorium (§. *) *Res itaque, in qua dominus post utilitatem perceptam dominium retinere potest, est res, in quam servitus constitui potest.*

§. X.

Res, in qua dominus post perceptam utilitatem dominium retinet, est res, in quam constitui potest servitus (§. 9.); Nunc autem quædam res non fungibilis; est res, in qua dominus post perceptam utilitatem dominium retinet (§. **) Adeoque *res quædam non fungibilis est res in quam constitui potest servitus*; arg. §. 2. Inst. de usufr. Et cum quædam res mobiles & immobiles omnes sint res non fungibiles, apparet, quod in *quasdam res mobiles & res immobiles servitus constitui possit, modo cætera adsint requisita.*

§. XI.

Res, in qua dominus post utilitatem perceptam dominium non retinet, non est res, in quam constitui potest servitus (§. 9.) Verum res fungibilis est res in qua dominus post utilitatem perceptam dominium non retinet, quippe quæ ipso usu consumitur (§. **) *Adeoque res fungibilis non est res, in quam constitui potest servitus.* arg. §. 2. Inst. de usufr.

§. XII.

§. XII.

Res, in qua dominus post perceptam utilitatem dominium retinet, est res, qua salva substantia uti possumus; quod hic assumo; Verum res, in quam servitus alicui constituitur, est res, in qua dominus post perceptam utilitatem dominium retinet (§. 8). Adeoque res, in quam alicui servitus constituitur, est res, qua salva substantia uti possumus.

§. XIII.

Res, qua salva substantia uti possumus, causam utilitatis perpetuam habet; At res, in quam servitus constituitur, est res, qua salva substantia uti possumus (§. 12.) Res, igitur in quam servitus constituitur, est res, quæ causam utilitatis perpetuam habet, seu, ut L. 28. de servit. præd. Urban. loquitur, servitutes requirunt causam utilitatis perpetuam.

§. XIV.

Translatio utilitatis rei alienæ supponit, actibus inter vivos, consensum domini acceptatum ab altero (§. **). Nunc autem servitus supponit translationem utilitatis rei alienæ (§. 1.). Servitus proinde constituitur, actibus inter vivos, consensu domini acceptato ab altero.

§. XV.

Dominus consensu suo servitutem alteri in rem suam constituit, (§. 14.) Pupillus, minor, furiosus & qui eidem æquiparatur, prodigus, si domini sunt, tamen consentire nequeunt, sed tutor aut Curator rerum consensum in negotiis supplet (§. **), adeoque pupillus, minor, furiosus, prodigus, non nisi consentiente tutore vel curatore, servitutem constituere possunt.

§. XVI.

Dominus consensu suo acceptato ab altero servitutum constituit (§. 14.); Cum autem consensus vel expressus vel tacitus sit, illeque, si ab altero acceptatur pacta expressa vel contractus, hic autem tacita, involvat & idcirco prescriptionem supponat (§. *): apparet, quod dominus vel expressis pactis seu contractibus vel tacitis, i. e. per *prescriptionem ab altero factam, servitutum in rem suam alteri constituere possit.*

§. XVII.

Jure hæreditario universali, jura, quæ ad defunctum pertinuerant, eodem modo heredi constituuntur, nisi tantum ad dies vitæ defuncti perdurant (§. **). Hinc quoque *servitutes jure hæreditario universali heredi constituuntur, nisi ad personam defuncti, seu ad dies vitæ illius sunt restrictæ.*

§. XVIII.

Testator potest rem suam singularem quandam testamento sive tanquam legatum sive fideicommissum in alium tertium per hæredem transferre (§. **) Cum autem utilitas rei suæ singularis tanquam res singularis considerari possit; apparet, quod testator testamento suo sive per legatum sive fidei commissum possit in tertium utilitatem quandam rei suæ transferre; Adeoque tertio constituitur hoc pacto jus in rem defuncti in utilitatem suam; Cum autem res defuncti propriæ, fiant hæredi propriæ post aditam hæreditatem, (§. *), apparet, quod tertio hoc modo constituatur jus in rem hæredi, propriam, adeoque alienam in utilitatem suam, illud jus servitus vocatur (§. 1.); *Constat proinde, quod per legatum & fideicommissum servitus constitui possit.*

§. XIX.

§. XIX.

Per legatum & fideicommissum servitus constituitur tertio potest (§. 18.) Ast legatum & fideicommissum sunt actus quidam mortis causa (§. *) Adeoque apparet, quod & actibus quibusdam mortis causa servitus constitui possit.

§. XX.

Pacto, præscriptione à tertio facta, jure hæreditario universali, legato & fideicommissum potest tertio à domino servitus constitui (§. 16. 17. 18.) Cum autem jus pacto constitutum, traditione & jus præscriptione competens, diuturna possessione, jus autem jure hæreditario universali constitutum hæreditatis aditione eodem modo ac jus per legatum aut fideicommissum competens, acquiritur (§. ***) apparet, quod servitus pacto constitutum, traditione, præscriptione competens possessione lege determinata, & servitus jure hæreditario universali legato & fideicommissum constitutum hæreditatis aditione acquiratur.

§. XXI.

Servitus involvit jus quoddam in utilitatem rei aliena nobis constitutum (§. 1.) adeoque servitus refertur ad res incorporales (§. **) Cum autem res in corporales quasi traditione conjuncta cum pacto vel expresso vel tacito inter vivos acquirantur (§. *) Apparet, quod servitutes inter vivos quasi traditione conjuncta cum pacto vel expresso vel tacito acquirantur.

§. XXII.

Jura rerum immobilium præscriptione acquirantur à bona fidei possessore, qui eadem à bona fidei possessore accepit longo tempore (§. *). Ast servitus in res immobiles referuntur ad jura rerum immobilium (§. 10.) Hinc adeo apparet, quod servitutes in res immobiles bona fide

fide possessæ, à bonæ fidei possessore constitutæ, præscriptione longi temporis acquirantur.

§. XXIII.

Jura rerum immobilium præscriptione longissimi temporis acquiruntur à bonæ fidei possessore, cui illa à malæ fidei possessore sunt constituta §. *) *Servitutes rei immobilis itaque, quæ ad jura rerum immobilium referuntur, præscriptione longissimi temporis acquiruntur à bonæ fidei possessore, cui ille à malæ fidei possessore sunt constitutæ, L. 5. C. de præscript. long. temp. & L. 8. C. de præscript. 30. vel 40. ann.*

§. XXIV.

Jura rerum mobilium præscriptione decennii acquiruntur à bonæ fidei possessore §. *) *Hinc servitutes istæ, quæ sunt in res mobiles §. 10.) præscriptione decennii acquiruntur à bonæ fidei possessore.*

§. XXV.

Dominus pacto cum tertio inito, servitutem alteri in rem ipsi propriam constituere potest §. 16.). Cum autem servitus supponat concessionem utilitatis cujusdam alteri factam §. 1.) Dominus autem utilis usum rei habeat §. *). Apparet, quod & *dominus utilis possit in rem, in quam habet dominium utile, alteri pacto cum tertio inito servitutem constituere*; Hinc adeo apparet, quod emphyteuta & superficiarius pro ratione emphyteusis & superficiæ servitutem in emphyteusin & superficiem constituere possit §. *

§. XXVI.

Dominus utilis potest pacto alteri servitutem constituere §. 25.). Cum autem servitus concessionem utilitatis cujusdam involvat §. 1.) usus verò ad dominum directum non pertineat §. *) apparet, quod
ex

ex concessione utilitatis cujusdam alteri in rem facta nihil inferatur, quo dominus directus violari possit, adeoque nec consensus domini in hanc concessionem & ex consequenti servitutis constitutionem à domino utili factam est necessarius §. *).

§. XXVII.

Mortuis hæredibus domini utilis, consensus domini directi in translationem dominii utilis cessat, inde & consolidatio oritur §. *), postea adeo cessat consensus domini directi in translationem juris re ipsi propria utendi §. *), & ex consequenti consensus in translationem usus rei domino directo propria. Hinc si dominus utilis absque consensu domini directi, quod utique fieri potest §. 25. 26.), utilitatem tertio concesserit, simul consensus in concessionem utilitatis rei ipsi propria à domino utili factam cessat. Cum autem absque consensu nostro usus rei nostræ in alterum transferri nequeat §. *), apparet, quod & posita nostra hypothese cesset concessio utilitatis tertio facta; Verum ista concessio servitutum involvit §. 25.). Apparet igitur, quod servitus, à domino utili tertio absque consensu domini directi constituta tollatur mortuis hæredibus domini utilis. Dominus adeo utilis servitutum tertio non diutius constituit absque consensu domini directi, quam dominium utile in suis hæredibus durat, L. ult. C. de rebus alienis non alien.

§. XXVIII.

Dominus interimisticus, seu b. f. possessor tamdiu usum rei percipere, percipiendoque dominus fructuum fieri potest, quamdiu verus dominus non inlarescit §. *). Hinc & tamdiu usum rei in alterum pacto cum tertio inito transferre potest, quamdiu dominus verus

B

non

non incalescit §. 14.): Cum autem servitus involvat speciem usus vel utilitatis §. 1.); satis constat, quod dominus interimisticus & *bonæ fidei possessor tamdiu servitutem pacto constituere possit tertio in rem, quam possidet, quamdiu dominus verus non incalescit*: Eadem demonstratio est de dominio revocabili. Hic adeo servitus, tertio à domino isto constituta, durat tamdiu, quamdiu durat ipsum dominium, L. ult. C. de reb. alien. non alien.

§. XXIX.

Dominus directus usum rei ipsi propriæ non habet, sed dominus utilis §. *), adeoque nec usum rei titulo habili in alterum transferre valet, id, quod autem dominus utilis suo consensu potest §. 25.). Hinc cum servitus involvat translationem usus cujusdam §. 1.), apparet, quod *dominus directus, non nisi cum consensu domini utilis possit servitutem tertio in rem ipsi propriam titulo habili constituere.*

§. XXX.

Filius familias in res peculii castrensis & quasi, quid, quod & in res peculii adventitii irregularis habet dominium plenum §. *), sed dominus plenus pacto servitutem in rem ipsi propriam tertio constituere potest §. 16.), adeoque *filiusfam. in res peculii adventitii irregularis, castrensis & quasi servitutem pacto suo tertio constituere potest, & si, filius pupillus vel minor est, consensum suum explet tutor vel curator §. 24.), modo in re cetera adsunt requisita §. 12.).*

§. XXXI.

Filius familias in res peculii adventitii regularis habet proprietatem, usum verò paterfam. §. *). Cum autem dominus directus tantum cum consensu ejus, qui

qui usum rei ipsi propria habet, servitutem tertio in rem ipsi propriam titulo habili constituere possit §. 25.), apparet, quod *filiusfam. in res peculii adventitii regularis tantum cum consensu patrisf. possit titulo habili servitutem tertio constituere*, modo ceteris requisitis res non destituatur §. 12.).

§. XXXII.

Fieri quoque potest, ut in Republ. ad dirimendas discordias litesque, aut ad usum rei sua alteri constituendum, iudex servitutem constituat. Hinc *adeo alium modum servitutem constituendi accipimus, qui à iudice fit.*

§. XXXIII.

Constituta servitute & acquisita, dominus jus quoddam in rem ipsi propriam in utilitatem alterius transfert §. 16. 17. seq.), illud jus connexum alias est cum dominio §.*); adeoque constituta alteri servitute & acquisita à tertio, connexum jus cum dominio in alterum transfertur, & ex consequenti totum aliquod jus in duabus personis dividitur ope intellectus; sed si jus in duabus personis dividitur, tummodo personæ permanent in nexu, & neutra actum in alterius præjudicium tendentem suscipere potest absque consensu vel saltem scientia alterius §.*). Hinc *constituta & acquisita servitute, dominus cum illo, cui servitus constituta est, in nexu permanet, & neque dominus rei neque is cui servitus constituta, aliquem actum in præjudicium domini rei tendentem, absque consensu vel saltem hujus scientia suscipere potest.*

§. XXXIV.

Si jus in aliquam rem in duabus personis divisum est, illa debet onera ordinaria rei ferre, quæ maxi-

mam ex re percipit utilitatem §. *): Nunc autem in servitute jus in rem aliquam in duabus personis divisum §. 33.). Adeoque in *servitute illa persona onera ordinaria, quæ res requirit, ferre tenetur, quæ maximam ex re percipit utilitatem.* Hoc utique est principium generale, ex quo omnes difficultates decidi possunt, modo præscindamus ab hypothese Romana, ac si omnis servitus in non faciendo consistat. Cum autem Germanis præscindere liceat ab illa hypothese Romana §. 2.); Simul constat, quod illud principium ad omnes servitutes, quas Germani sibi formarunt occasione juris Romani, possit applicari.

§. XXXV.

Jura interitu rei, in quas nobis competant, tolluntur §. *); servitutes sunt jura in rem alienam nobis constituta §. 1.); *servitutes proinde interitu rei, in quam nobis competunt, tolluntur*, L. 8. §. 1. ff. de servit.

§. XXXVI.

Possumus servitutem vel pacto, vel præscriptione, vel jure hæreditario universali, vel per legatum & fideicommissum, cum modis his titulis respondentibus, acquirere §. 20.). Ponamus hanc acquisitam servitutem esse in re nobis propria, tummodo notum, quod servitus in re propria non sit §. 7.), tali igitur modo servitus tollitur. *Servitutes proinde tolluntur, si dominus, in cujus rem servitus constituta est, illud jus in rem ipsi propriam in utilitatem tertii constitutum sive pacto, sive præscriptione, sive jure hæreditario universali, sive per legatum aut fideicommissum sibi cum modis his titulis respondentibus acquirat.*

§. XXXVII.

§. XXXVII.

Acquirimus rem propriam vel pacto, vel præscriptione, vel jure universalis hereditario, vel per legatū aut fideicommissum cum modis his titulis convenientibus §. *) Ponamus nos in rem istam nobis proprie acquiram adhuc servitutem habere, tum modo si servitus continuari deberet, servitus esset in re propria §. 1.): sed servitus in re propria non est §. 7.), ideoque tum demum tollitur servitus, si nos rem istam, in quam habemus servitutem, nobis propriam acquirimus, sive pacto, sive per prescriptionem, sive jure hereditario, universalis, sive per legatum aut fideicommissum, cum modis his titulis convenientibus.

§. XXXVIII.

Si dominus rei titulo quodam ad jura realia acquirenda habili servitutem, qua tertio in rem suam competit, acquirit, servitus eodem modo tollitur, ac si is, qui servitutem habet in rem quandam, illam rem sibi propriam acquirit §. 36. & 37.). Cum autem in primo casu jus in rem suam tertio competens, hoc modo per tertium in ea persona combinetur, qua dominium jamjam habet §. 36.); In altero, dominium tertio competens in ea persona combinetur, qua jus in rem tertio propriam habet §. 37.); apparet, quod in duobus casibus deprehendamus actum, quo jus in duabus personis divisum, §. 33.) in una combinatur, adeoque in duobus casibus deprehendimus consolidationem §. *).

Cum autem in duobus casibus servitus tollatur §. 36. 37.), apparet, quod consolidatione servitus tollatur.

CAPUT. II.

De Servitutibus in realibus.

§. XXXIX.

TRanſeamus nunc ad ſervitutem realem, quam in ſuperioribus definivimus, quod fit jus in rem alienam in utilitatem rei tertio propria, ſeu ejus poſſeſſoris conſtitutum §. 3.) & quidem accedente hypothefi romana, vi cujus dominus rei aliquid pati vel omittere tenetur §. 2.) §. 4.) J. de ſervit.

§. XL.

Omnes leges, quas JCTi Romani in jure Civili de ſervitutibus, ut recentiores noſtri ajunt JCTi, realibus proponunt; tantum ad res immobiles ab utraque parte reſpiciunt; & idcirco quoque iſtas ſervitutes prædiales vel prædiorum vocant, cum ſcilicet prædium nihil aliud eſſe voluerunt, quam rem immobilem alicui propriam Conf. Tit. 1. 2. 3. 4. ff. lib. 8. T. 3. & in ſpecie §. 3. Inſt. L. 11. &c. Exinde itaque nobis probabiliter concludere licebit, quod *nullæ ſervitutes reales apud Romanos, neque ab una, neque ab utraque parte fuiſſent in re mobili, ſed omnes in re immobili.* Hinc & hic præſcindamus a quaſtione, an in ſervitute reali una res ſive dominans ſit, ſive ſerviens, aut ab utraque parte mobilis eſſe poſſit? Cum nobis iſtiusmodi quaſtionis reſolutio nihil faciat ad leges in ſyſtema redigendas.

§. XLII.

In ſervitute reali utraque res, tam iſta, quæ utilitatem præſtat, quam altera, cui iſta præſtatur, ſunt res alicui propria §. 3. & 39), & ſecundum conſuetudinem romanam immobiles §. 40): In ſervitute itaque reali tam illa res, cujus poſſeſſori utilitas præſtatur eſt prædium, quam iſta, quæ utilitatem præſtat §. *).

§. XLII.

§. XLII.

In servitute reali duæ res requiruntur, una alteri utilitatem præstat (§. 39.) sed hæ res secundum jus civile sunt prædia (§. 41); *Duo itaque in servitute reali prædia requiruntur* §. 3. I. de servit. L. 1. §. 1. ff. Com. præd.

§. XLIII.

In servitute reali duo prædia requiruntur, quorum unum alteri utilitatem præstat (§. 42); Ast JCTi ex hac commoda unius prædii præstatione utilitatis, alteri prædio facta, vicinitatem eruerunt, Vid. L. 1. §. ult. & L. ult. ff. de servit. præd. rust. Ex hac itaque hypthesi apparet, *quod in servitute reali duo prædia vicina requirantur* L. 5. de servit. rust. præd.

§. XLIV.

In servitute deprehendimus duo prædia vicina, unum prædium alteri utilitatem præstat, alteri prædio utilitas præstat (§. 43.) illud serviens, hoc dominans, vocarunt JCTi. Vid. Struv. Exerc. XIII. §. 3. & c. *In omni itaque servitute reali deprehendimus duo prædia vicina, quorum unum dominans, alterum serviens est.*

§. XLV.

Servitus realis supponit duo prædia (§. 42.) quum autem prædia aut rustica sint aut urbana (§. *) apparet *quod servitus realis supponat duo prædia, quæ aut rustica aut urbana sunt.* Conf. Struv. Exerc. XIII. §. 5. & L. 1. ff. Com. præd. §. 1. Inst. de servit. R.

§. XLVI.

Servitus realis supponit duo prædia, quorum unum serviens est, alterum dominans (§. 44.) quæ prædia simul aut rustica aut urbana sunt (§. 45.) si itaque *in servitute reali prædium dominans urbanum fuerit, servituteam, urbanam: si rusticum, rusticam appellarunt Romani*

abs-

absque respectu ad prædia servientia. Vid. Struv. Jurispr. l. i. T. i. i. & Lauterb. Comp. l. 8. T. i.

§. XLVII.

In servitute reali unum prædium serviens, alterum dominans, concipimus (§. 44.) prædia vero, quum aut rustica aut urbana sint (§. 45.), facile apparet, quod per combinationem quatuor casus occurrant; *aut enim prædium dominans est prædium urbanum & prædium serviens rusticum; aut prædium dominans est rusticum & prædium serviens urbanum; aut prædium dominans est urbanum & prædium serviens etiam urbanum; aut prædium dominans est rusticum & serviens etiam rusticum.* Quum autem in denominatione servitutum realium ad prædium dominans, non autem ad prædium serviens respiciatur, (§. 46.) apparet, quod tantum duæ species servitutis realis ex hac distinctione oriuntur scilicet servitus realis aut urbana aut rustica est; etsi quatuor esse possint species.

§. XLVIII.

Servitutes in genere secundum jus civile in non faciundo consistunt (§. 5.). Ergo quoque servitutes reales in non faciundo consistunt (§. 3.). Hinc *dominus prædii servientis secundum hypothecam romanam non tenetur ad rescindendum id, quo prædium suum alteri dominanti utilitatem præstat* l. 15. §. 1. ff. de servit.

§. XLIX.

In servitute, secundum Jus Naturæ illa persona onera ordinaria ferre debet, quæ res serviens requirit, quæ maximam ex re utilitatem habet (§. 34.), hinc præsciendando ab hypothese romana *in servitute reali ille, qui maximam ex re servienti utilitatem capit, onera ordinaria vel sumtus ordinarios ferre debet* (§. 3.); id, quod & jure germanico obtineri potest (§. 3.).

§. L.

§. L.

Servitudes, secundum hypthesin romanam, in facto omisso consistunt, & exinde sunt vel affirmativæ, quæ in patiendo & negativæ, quæ in intermissione consistunt §. 6.) Hinc adeo apparet, quod servitudes reales aut affirmativæ aut negativæ sint §. 3.)

§. LI.

Servitudes reales sunt vel affirmativæ vel negativæ §. 50.) : Servitudes urbana & rustica sunt servitudes reales §. 46.) : servitudes, proinde urbanae aut affirmativæ aut negativæ eodem modo sunt, ac servitudes rusticae, Schneidewin. ad Inst. l. 11. T. 3. §. 2.

§. LII.

Omnes servitudes sunt individuae §. 4.) : Quamobrem servitudes reales individuas esse nemo inficiabit §. 3.) id, quod simul ad rusticas & urbanas venit applicandum §. 46.)

§. LIII.

Servitudes in genere non sunt in re propria §. 7.) servitudes proinde reales, sive sunt urbanae sive rusticae, non sunt in re propria §. 3. & 46.)

§. LIV.

Servitudes in genere pacto, praescriptione, quæ pacto tacito aequipolet, jure hereditario universali, legato & fidei commissio à domino in rem suam constituuntur tertio §. 20.) , servitudes proinde reales adeoque & rusticae & urbanae pacto, praescriptione, jure hereditario universali, legato & fideicommissio à domino in rem suam constituuntur tertio §. 3. 46.)

§. LV.

Idem quoque dicendum de filiis familias, qui adeo absque consensu patris, constituere possunt servitudes

tutes reales in peculio irregulari, adventitio, castrensi & quasi L. 18. §. 3. de pecul. castr.

§. LVI.

Dominus utilis etiam absque consensu domini directi servitutum constitui potest, quæ tamdiu durat, quamdiu hæredes ab intestato domini utilis durant (§. 27.). Apparet igitur, quod & omnes servitutes reales, adeoque rusticas & urbanas, dominus utilis absque consensu, domini directi constituere possit, quæ tamdiu durant, quamdiu hæredes ab intestato domino utili supersunt (§. 3. 46.), L. 2. T. 8. feud. L. ult. C. de reb. alien. non alien.

§. LVII.

E contra, cum dominus directus non nisi consensu domini utilis, & filiusf. intuitu peculii adventitii regularis cum consensu patrisf. possit servitutum constitui (§. 31.), simul & in apprico est, servitutes reales omnes & itaque rusticas & urbanas, dominum directum cum consensu domini utilis, & filiumf. cum consensu patris in peculio adventitio regulari constituere posse (§. 3. 46.) vid. Titii obser. ff. 246. & Huber. in Eunom. ad l. 15. §. f. de Usufr.

§. LVIII.

Concipimus modum servitutum constituendi, qui à iudice, vel ad dirimendas in republica controversias, vel ad usum, rei suæ alteri constituendum, fieri solet, si alter re, aut omnino uti non possit, aut iste usus rei alienæ aptiorem alteri usum præbeat (§. 32.). Hinc quoque servitutes reales, rusticæ itaque & urbanæ, eodem modo constitui possunt officio iudicis, vel ad controversias dirimendas. Vid. l. 22. §. 3. ff. fam. hercisc. vel ad usum ex prædio nostro alterius prædio

con-

constituendum, siue alias prædio suo alter omnino uti non possit, siue meliori commodo uti possit, §. 3. & 46.) l. 20. pr. ff. de serv. vind. l. 44. §. fin. de legat.

§. LIX.

Servitus realis est jus in rem alienam in utilitatem rei tertio propriæ, seu hujus possessoris constitutum (§. 3.): res alicui propria involvit dominium (§. *): servitus itaque realis domino in utilitatem rei suæ & quidem immobilis constituitur, secundum hypothesein (§. 40.) datam; Ast ista res vocatur prædium dominans (§. 44.); servitus igitur realis domino prædii dominantis constituitur. Verum cum servitus realis à domino prædii servientis titulis (§. 54.), allatis habilibus tertio constituatur; Hinc simul constat, quod ille tertius sit dominus prædii dominantis. *Servitus itaque realis, a domino prædii servientis titulis (scit) allatis domino prædii dominantis constituitur.*

§. LX.

Servitutes in genere à domino pacto, præscriptione tertio à domino permessa, legato & fideicommissio de novo alicui constitutæ ab eodem priori modo quasi traditione, altero lege determinata possessione, posteriori post aditam hereditatem acquiruntur (§. 20.). Hinc *servitutes reales à domino prædii servientis pacto, præscriptione tertio à domino permessa, legato & fideicommissio alicui, domino nimirum prædii dominantis (§. præc), constitutæ, ab eodē, priori modo quasi traditione, altero lege determinata possessione, posteriori post aditam ab hærede hæreditatem, acquiruntur, L. 5. ff. com. præd. Tit. tot. de Serv. leg. l. 19. §. 1. quemad. serv. omitt. l. ult. in f. C. de præf. long. temp.*

§. LXI.

Filiusfamilias intuitu prædii castrensis & quasi castrensis, & adventitii irregularis acquirit servitutum realem titulis & modis §. præc. datis §. 60. 30.) l. 18. §. 3. de castrens. pecul.

§. LXII.

Servitutes reales, à domino prædii servientis titulo habili domino prædii dominantis constitutæ, per modos his titulis respondentes, à domino prædii dominantis acquiruntur §. 60.), Servitutes proinde reales, à domino prædii servientis titulo habili domino utilii prædii dominantis constitutæ, ab eodem domino utilii, per modos his titulis respondentes, acquiruntur §. 25.). Quid, quod, cum hæc acquisitio servitutis realis nullum actum involvat in præjudicium domini directi tendentem. Post consolidationem enim si dominus directus uti servitute noluerit, cedere iterum potest domino prædii servientis: Quamobrem satis constat, quod *servitutes, à domino prædii servientis titulo habili domino utili prædii dominantis constitutæ, ab eodem domino utili per modos his titulis convenientes, etiam citra consensum domini directi acquirantur §. 26.) l. 1. §. 9. ff. de superf. lib. 2. feud. Tit. 8. §. 2. & Tit. 28. §. si vasall. Idem quoque valet de emphyteuta & superficiario §. 26.)*

§. LXIII.

Servitutes reales quasi traditione cum titulis habilibus conjuncta acquiruntur §. 21.). Nunc autem servitutes reales, sive sint rusticae, sive urbanae, sunt aut affirmativæ, quæ in patiando, aut negativæ, quæ in intermitendo consistunt §. 51.) servitutes itaque reales, sive sint rusticae, sive sint urbanae, loco quasi traditionis, *si sunt affirm-*

affirmativæ patientia domini prædii servientis, ut dominus prædii dominantis utilitatem ex serviente capiat, acquiruntur; si autem sunt negativæ, intermissione actuum, quos dominus prædii servientis alias suscipere possit, & exercitio domini prædii dominantis §. 46. l. 1. §. 1. ff. publ. in rem act. l. ult. ff. de serv. l. 3. §. 2. de act. emti.

§. LXIV.

Servitutes in res immobiles à bonæ fidei possessore, qui à malæ fidei possessore accepit, longissimi temporis, & qui à bonæ fidei possessore accepit, longi temporis præscriptione acquiruntur §. 21), servitutes reales, rusticæ & urbanæ sunt servitutes in res immobiles §. 40.), servitutes proinde *reales, adeoque & rusticæ & urbanæ, à bonæ fidei possessore, qui eas à malæ fidei possessore accepit longissimi temporis præscriptione & qui eas à bonæ fidei possessore accepit, longi temporis præscriptione acquiruntur, §. 46.) l. 5. C. de præscr. long. temp. l. 8. C. de præscript. 30. vel 40. ann.*

§. LXV.

Constituta servitute, neque is, cui servitus constituta, aliquem actum in præjudicium ejus, in cujus rem servitus est constituta, tendentem, absque consensu domini rei servientis, vel saltem scientia suscipere potest; neque etiam dominus rei servientis in præjudicium ejus, cui servitus est constituta §. 34.); Hinc idem venit applicandum ad servitutes reales, rusticas & urbanas §. 3. 46.); Verum quum in servitute reali, is, cui servitus constituta est, vocaretur dominus prædii dominantis; & is, in cujus rem servitus realis est constituta, dominus prædii servientis §. 44.): apparet, quod *neque dominus prædii dominantis actum in præjudicium domini servientis prædii tendentem,*

absque consensu vel saltem scientia suscipere possit, neque dominus prædii servientis in præjudicium domini prædii dominantis, absque ejusdem consensu vel saltem scientia: Conf. Struv. Exerc. XIII. §. 26.)

§. LXVI.

Consolidatione servitutes in genere tolluntur §. 38.) Hinc quoq; *servitutes reales consolidatione tolluntur §. 3).* Quum autem consolidatio servitutis & domini variis modis fieri solet (§. 38.): Hinc apparet, *quod omnibus modis, quibus consolidatio servitutis & domini fieri solet, etiam tollantur servitutes reales.*

§. LXVII.

Omnibus modis, quibus consolidatio servitutis & domini fit, iisdem quoq; servitutes reales, adeoque & rustica & urbana tolluntur (§. præc. & 46.) Tolluntur proinde *servitutes reales, si dominus prædii servientis servitutem realem tertio, seu domino prædii dominantis, competentem, sibi acquirit, sive pacto, sive præscriptione, sive jure hæreditario universali, sive per legatum & fideicommissum, cum modis, his titulis respondentibus §. 36.) simul quoque, si dominus prædii dominantis prædium serviens sive pacto, sive præscriptione, sive jure hæreditario, sive per legatum & fideicommissum, cum modis huc pertinentibus acquirit. §. 37.) L. 14. de Serv.*

§. LXVIII.

Servitus realis tollitur, si dominus prædii servientis, servitutem sibi cum titulo habili & modo acquirendi, acquirit (§. 67). Cum autem dominus prædii servientis simul servitutem acquirat, qui totum prædium dominans sibi proprium acquirit (§. *); Apparet, *quod servitus realis in specie tollatur, si dominus prædii servientis prædium dominans sibi proprium, sub*
titu-

titulo habili & modo acquirendi acquirit. L. 10. ff. Comm. prad. l. 30. de S. P. V. l. 5. ff. si usufr. pct.

§. LXIX.

Servitutes reales à domino prædii ferviente possessione lege determinata & absque protestatione domini prædii dominantis facta, præscribuntur, adeoque tolluntur (§. 67.). Servitutes itaque reales affirmativa lege determinata & absq; protestatione domini dominantis prædii facta præscribuntur. Ast servitutes reales affirmativa in patientia domini fervientis consistunt, ut dominus dominantis usum quemdam ex prædio ferviente capiat: negativa autem in intermissione actuum domini fervientis, quos alias suscipere poterat in suo prædio, (§. 44.). Servitutes proinde reales affirmativa lege determinata & absque protestatione domini prædii dominantis facta, possessione prædii cum sublata illa patientia præscribuntur, negativa autem lege determinata possessione & absque protestatione domini dominantis facta, cum sublata intermissione actuum servitute determinantur. Nunc autem, absque protestatione dominantis, per tempus lege determinatum, possidet dominus prædii fervientis suum prædium cum sublata illa patientia; si dominus prædii dominantis usum nullum percipit ex prædio ferviente absque facta protestatione per tempus lege determinatum; Servitutes itaque reales *affirmativæ à domino prædii fervientis præscribuntur; si dominus prædii dominantis nullum ex prædio fervienti usum percipit per tempus lege determinatum, absque protestatione facta.* L. 8. & 10. §. 1. ff. quemad. serv. amitt. Idem quoque dominus possidet absque protestatione dominantis per tempus lege determinatum cum sublata intermissione actuum servitute deter-

determinatorum ; si non intermittit actus istos servitute determinatos, eosque potius absque protestatione domini praedii dominantis per tempus lege determinatum exercet. Servitutes igitur *reales negativae à domino praedii servientis praescribuntur; si iste absque protestatione domini praedii dominantis actus non intermittit, servitute determinatos, eosque potius exercet per tempus lege determinatum.* L. 4. §. f. ff. de Usuc. L. 7. ff. de S. P. V.

§. LXX.

Servitus urbana est servitus realis, cujus praedium dominans est praedium urbanum (§. 46.) cum autem praedium urbanum sit praedium mercaturae aut habitationi inserviens (§. *) : apparet, quod tummodo *species servitutum urbanarum accipiamus, si determinemus utilitatem, quae praedio, ad cultum mercaturae, vel ad inhabitationem ab altero praedio praestatur*; liceat itaque nobis, quasdam tantummodo servitutis species determinare, quas jus civile agnoscit.

§. LXXI.

In mercatura sol mercibus nocet sapissime, saepe autem juvat, ut merces eo majori pretio vendantur; altitudo verò praedii versus positi major cum radios solis excipere possit; Minor autem haud pracludat tabernae lumen: factum est, ut in prima positione Romani *servitutum altius tollendi*; in altera *altius non tollendi* sibi formaverint. *Illa adeo servitus est urbana, vi cujus praedii servientis dominus aedes determinata altitudine in usum mercaturae praedii dominantis privare prohibetur.* Haec verò est *servitus urbana, vi cujus praedii servientis dominus altius exstruere*

struere aedes in usum tabernæ aut habitationis prohibetur L. 2. & 12. ff. de servitut. præd. urb. & §. 1. Inst. eod.
§. LXXII.

Habitationem sæpe aptiorem reddit lumen, quod in ædificium penetrat, adeo & hic species servitutis urbanæ formari potest (§. 70.). Ponamus itaque, nos parieti alterius fenestras struere posse, ut lumen in ædificium penetret: tummodo prædium vicinum nostro prædio aptiorem habitationem exhibet, patiendo, ut lumen per parietem ipsius penetret in nostrum ædificium, adeoque servitutis urbanæ speciem deprehendimus, quam Romani *servitutem luminum* vocarunt, quæ adeo est *servitus urbana, vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut fenestras parieti suo imponere possimus, ut lumen in ædificium penetret nostrum.* L. 4. ff. de serv. V. P.

§. LXXIII.

Concepimus in (§. 72.) speciem servitutis urbanæ, nimirum servitutem luminum ex commodiori habitatione parieti alterius fenestras imponendi, ad illuminandum ædificium nostrum; cum autem exinde dominus prædii servientis, præter patientiam in suo pariete fenestras prædii possessori concedendi, habeat jus prædio suo pro arbitrio utendi in sui commodum (§. *). Hinc simul constat, quod ipsi adhuc facultas non denegata sit, aliquod in suo prædio struendi, quod luminis prædii dominantis officiat. Quare dominus prædii dominantis, ad securiorem usum servitutis luminum, potest jus titulo habili, ne luminis, quod in ædificium ipsius penetrat, officiat, constituere; adeoque hoc modo deprehendimus jus in rem alienam in utilitatem seu commoditatem habitationis prædii dominantis

D

nantis

nantis constitutum, quod servitus urbana, & à servitute luminum diversa est (§. 70. 72.) eam Romani servitute, ne luminibus officiatur vocarunt, quæ est *servitus urbana, vi cujus dominus prædii servientis tenetur positionem intermittere, qua lumini, quod in prædium dominans penetrat, officiatur.* L. 17. §. 1. & 2. l. 23. ff. de S. P. V.

§. LXXIV.

Porro cum & commodiorem habitationem præbeat prospectus ex nostro prædio in alienum, vel citra ipsum; hinc novam speciem servitutis urbanæ concipimus (§. 70.), quam Romani in prima determinatione *prospectus*, in altera vero *ne prospectui officiatur*, vocarunt. Est itaque *servitus prospectus*, servitus urbana, *vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut in ipsum prædium v. gr. hortum, inspiciamus; & servitus ne prospectui officiatur*, est servitus urbana, *vi cujus dominus prædii servientis tenetur intermittere omne id, quod prospectum domini prædii dominantis interrumpit.* §. 2. Inst. de act. L. 12. & 16. ff. de S. P. V.

§. LXXV.

Ponamus nobis ad fundamenta ædificii struenda, aut locum in nostro prædio non adesse, aut magna cum privatione aptioris inhabitationis adhiberi posse; E contra parietem vicini prædii & nostri ædificii onus facile sustinere posse; tummodo paries vicini prædii nostræ habitationi utilitatem præstare potest: hic igitur speciem servitutis urbanæ concipere possumus (§. 70.), quæ vocatur *servitus oneris ferendi*, quæ adeo est *servitus, vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut ipsius parietis dominus prædii dominantis onus ædificii sui imponat.* l. 33. l. 1. ff. de S. P. V. §. 1.

J. de

J. de S.P.V. *Si loco oneris, tignum ponas, accipies aliam servitutis speciem à priori, ut minus à majori differt & quæ vocatur servitus tigni immittendi L. 2. l. 20. ff. §. 4. de Ser. P. V. §. 4. .I de S. P.*

§. LXXVI.

Commodiori habitationi inservit, si dominus prædii in parietem alterius prædii onus, vel tignum imponere potest, exindeque duas species servitutis urbanae deduximus (§. 75.): si itaque ab impositione oneris, vel tigni in alterius parietem, præscindamus, tummodo adhuc concipimus ædificatum, vel tignum quoddam, quod supra alterius ædes vel areas imminet & commodiori habitationi inservit, adeoque ex hac præscissione concipimus duas alias species servitutis urbanae à prioribus diversas, illam Romani servitutem protegendi vocarunt. Est igitur *servitus protegendi servitus urbana, vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut supra ædes suas vel areas ædificatum quoddam, prædii dominantis imminet; Et hæc vocatur servitus projiciendi, quæ est servitus urbana, vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut supra ædes suas vel areas tignum prædii dominantis imminet, L. 20. pr. ff. de S.P.V. L. 242. §. 1. de V. sign.*

§. LXXVII.

Si prædium quodcunque sive urbanum, sive rusticum, prædio urbano utilitatem præstat; tummodo deprehendimus servitutem urbanam (§. 46): ponamus itaque, quod prædio urbano præstet utilitatem, si aqua in ipsum cadens in vicinum derivetur, quod utique fieri posse per se quisque concedet, exinde deprehendimus servitutis urbanae speciem (§. 70.), hæc aqua in canales collecta est, aut minus, in priori positione Ro-

LXXVII 2

D 2

mani

mani servitutem fluminis, in altera, stillicidii recipiendi formarunt: Est adeo *servitus fluminis recipiendi servitus urbana, vi cuius dominus prædii servientis pati tenetur, ut in ipsius prædium, aqua in prædium dominans cadens & in canales collecta derivetur, & sic definitio servitutis stillicidii recipiendi formatur, si aquam absque collectione in canales determinemus, L. 1. & 2. L. 20. §. 2. & seq. ff. de servit. urb. præd. §. 1. Inst. de Ser. Pr.*

§. LXXVIII.

Servitutem urbanam concipimus, si prædium quodcunque prædio urbano utilitatem præstat §. 46.). Nunc autem fieri potest, ut aqua in prædium alienum cadens nostro prædio urbano utilitatem præstet: v. c. in locis, ubi aqua alias rara est, exinde deprehendimus speciem servitutes urbanæ, si prædium alienum, aquam in ipsum cadens, nostro prædio concedat, seu uti Romani loquuntur, si dominus prædii servientis, à prædio dominante factam aversionem aquæ in ipsius prædium cadentis, ad nostrum prædium alias ruentis, intermittere tenetur, quæ aqua, aut in canales collecta est, aut minus, si prius determinetur, servitutem fluminis, si potest, stillicidii non avertendi nomine insigniverunt Romani; Illa itaque est servitus urbana, *vi cuius dominus prædii servientis à prædio dominante factam aversionem aquæ in ipsius prædium cadentis, & ad prædium dominans alias ruentis, in canales collectæ, intermittere tenetur*; sic quoque concipimus definitionem servitutis stillicidii non avertendi, *si aquam absque collectione ponamus, L. 2. ff. de S.P.V. & Strauchii exerc. 7. §. 13.* Hæ servitutes, si prædio rustico debentur, alia nomina accipiunt, de quibus inferius.

§. LXXIX.

§. LXXIX.

Deprehendimus quoque, quod habitationi in oppidis celebribus & magnis plurimum inserviat, ad conclavia nimirum ad commodam inhabitationem componendam, si colluviem fordidam, in nostro prædio collectam, in aream vicini prædii immittere nobis licet; sed usus prædii, qui inhabitationi alterius prædii inservit, determinatus, efficit servitutem urbanam (§. 70.). Hinc servitutis urbanæ speciem hic accipimus, quæ *servitus cloacæ* appellatur, & est *servitus urbana*, *vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut in aream prædii servientis, dominus prædii dominantis colluviem fordidam, in aream sua collectam, immittat*, L. 7. ff. de serv. L. 1. ff. cloac. §. 1. I. de Serv. præd.

§. LXXX.

Servitus luminum, prospectus, oneris ferendi, tigni immittendi, protegendi, & projiciendi, servitus fluminis & stillicidii, servitus cloacæ sunt servitutes urbanae & in patiando consistunt (§. §. 72, 74, 75, 77, 79,) sed servitutes, quæ in patiando consistunt, sunt servitutes affirmativæ (§. 6). Omnes itaque hæc prolata servitutes sunt urbanae affirmativæ. Ea igitur omnia, quæ §. 40. & seq. ostendimus de urbanis & affirmativis servitutibus, ad species jamjam allatas, veniunt applicanda.

§. LXXXI.

Servitus altius tollendi & altius non tollendi, servitus ne luminibus, & ne prospectui officiat, quid, quod servitus fluminis & stillicidii non avertendi sunt servitutes urbanae & in intermissione actuum, quorundam consistunt, quos dominus prædii servientis alias suscipere valet, (§. §. 71, 82, 73, 78). Sed

servitutes, quæ in intermissione actuum consistunt, quos dominus rei alias suscipere valet, sunt servitutes negativæ §. 6). Omnes itaque servitutes hic prolatae sunt servitutes negativæ; Quicquid adeo §. 40. 41. & seq. multis verbis de servitutibus urbanis & negativis proposuimus, ad species hic commemoratas applicari posse facile intelligitur.

§. LXXXII.

Res, in quam servitus constituitur, habet causam utilitatis perpetuam §. 13). Hinc quis subsumere posset, quod servitus stillicidi non avertendi, quæ pluviam supponit, non habeat causam utilitatis perpetuam; non enim semper pluit: adeoque servitus stillicidii non avertendi non est actu referenda ad servitutes: Ast liceat mihi cum Struvio exerc. XIII. §. 25. Synt. jur. civ. respondere, *quod in hac servitute causa naturalis quidem perpetua sit, etiamsi non perpetuo operetur.*

§. LXXXIII.

Servitutes reales affirmativæ à domino prædii servientis præscribuntur, si dominus prædii dominantis ex prædio serviente nullum usum percipit, per tempus lege determinatum, & absque præcedente facta protestatione §. 69.), & ab eodem negativæ præscribuntur, si dominus prædii servientis actus servitute determinatos non intermittit, eosque potius absque protestatione domini prædii dominantis per tempus lege determinatum exercet §. cit.) Hinc cum servitutes urbanae & rusticae sint servitutes reales, quarum aliae affirmativæ, aliae negativæ sunt §. 51.), satis constat, *simul & urbanas & rusticas, affirmativas sub priori modo, negativas sub posteriori, præscribi debere.* Ast probe notandum, quod hoc tantum ratione rusticarum obtineat, conf. Struv.

Struv. Synt. jur. civ. Exerc. XIII. §. 58.). Verum in *præscriptione, urbanarum, affirmativarum cum non usu servitutis domini prædii dominantis, simul requiritur ut dominus prædii servientis, quosdam actus exerceat, quos alias in negativis exercere deberet, si præscripturus esset servitutem*; Id, quod satis apparet ex generali assertione L. 6. & L. 7. ff. de Serv. P. V. prolata, ubi tigni immissio, ut in ceteris legibus, tanquam calus specialis adducitur, L. 4. §. ult. de Ufuc. l. 18. §. ult. de S. P. V. &c. id, quod arbitrarium nos jamjam assumimus, ad discrimen inter rusticas & urbanas servitutes, eo majori attentione tenendum.

§. LXXXIV.

Servitutes rusticæ sunt servitutes reales, quarum prædium dominans est rusticum, serviens autem quodcumque §. 46.), adeoque in servitute rustica prædio rustico utilitas à prædio quocumque præstatur §. 44.), & ex consequenti prædium utilitatem capit ad colendam rem pecuariam vel frumentariam §. *); liceat itaque nobis ad ductum juris civilis *determinare utilitatem, que prædio ad colendam rem vel pecuariam, vel frumentariam ab alio prædio quocumque exhibetur, & exinde species servitutis rusticæ evolvere.*

§. LXXXV.

Determinando utilitatem, quam ex alio quocumque prædium capit, ad colendam in isto rem pecuariam vel frumentariam, accipimus species servitutis rusticæ §. præc.). Nunc autem, si dominus prædii, ad colendam in isto rem vel pecuariam vel frumentariam, transgredi potest per aliud prædium vicinum: tummodo utilitas quadam determinatur, quam ex alio quocumque, prædium capit ad colendam rem pecuariam vel

vel frumentariam, adeo & hoc modo deprehendimus *species servitutis rusticæ, si dominus prædii dominantis, ad colendam in isto rem pecuariam vel frumentariam transgredi potest per aliud vicinum.*

§. LXXXVI.

Oritur species servitutis rusticæ, si dominus prædii, ad colendam in isto rem pecuariam vel frumentariam, jus habet transgredeundi per vicinum prædium quodcumque §. 85). Quum autem ad colendam rem pecuariam vel frumentariam in prædio modo unius hominis, modo unius bruti, modo duorum brutorum transgressio juxta se invicem facta, requiratur. Hinc Romani quoque tres species servitutis rusticæ exinde deduxerunt & primam servitutem itineris, secundam, actus, tertiam, servitutem viæ appellarunt. *Servitus igitur itineris est servitus rustica, vi. cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut persona una vel plures prædii dominantis sigillatim per ipsum prædium serviens transgrediantur. Et servitus actus est servitus rustica, vi. cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut per suum prædium dominus prædii dominantis unum jumentum vel plura seorsim agat. Denique servitus viæ est etiam rustica, vi. cujus dominus prædii dominantis pati tenetur, ut per suum prædium dominus prædii dominantis duo jumenta juxta se invicem agat. L. 1. ff. de Serv. Pr.R. . 1. I. eod.*

§. LXXXVII.

Servitutes itineris, actus & viæ in patiando consistunt §. præc.) adeoque sunt servitutes rusticæ affirmativæ §. 6.) quicquid adeo de servitutibus rusticis affirmativis & adeoque realibus §. 40. & seq.) protulimus hic applicari posse, dubium non est.

§. LXXXVIII.

§. LXXXVIII.

Is, qui servitutem actus habet, gaudet jure brutum suum, vel plura seorsim, ad colendam in prædio suo rem vel pecuariam vel frumentariam, agendi §. 86). Quum autem in hoc spatio homines sigillatim ire possint; apparet, quod is, qui servitutem actus habet, simul jure gaudeat eundi vel ambulandi hominis per prædium vicinum; Quum autem illud jus servitutem itineris constituat §. 86); apparet, quod is, qui servitutem actus habet, simul servitutem itineris habeat. L. 1. pr. ff. de servit. rust. præd.

§. LXXXIX.

Servitus viæ involvit jus domino prædii dominantis competens duo bruta, juxta se in vicem, agendi per prædium vicinum quodcunque, ad colendam rem pecuariam vel frumentariam §. 86.) Quum autem in spatio, quo duo bruta juxta se invicem agi possunt, simul unum brutum vel plura seorsim agi possint, hoc autem servitus actus involvat §. cit.) apparet, quod *servitus viæ servitutem actus involvat.* L. 7. pr. ff. de S. P. R.

§. XC.

Servitus viæ servitutem actus involvit §. præc.), sed servitus actus involvit servitutem itineris §. 88.), adeoque *servitus viæ simul involvit servitutem itineris*, L. 1. & L. 7. pr. ff. de servit P. R.

§. XCI.

Servitus actus est servitus rustica, vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut dominus prædii dominantis per prædium suum unum vel plura bruta seorsim agat §. 86). Quum autem ad agendum jumentum ordinariè spatium quatuor pedum requiratur, id,

E quod

quod usus communis approbat; simul constat, quod *servitus actus spatium quatuor pedum requirat.* Vid. Struv. Jurisp. Lib. I I. Tit. 3. §. 7.)

§. XCII.

Servitus actus supponit spatium quatuor pedum. §. 91.) Quum autem iter hominis vix dimidium spatium ordinarie requirat, quam, quod actus jumentis requirit; Hinc recte JCTi illi judicant, *qui dimidiam partem spatii servitutis actus, servituti itineris, nimirum spatium duorum pedum, adscribunt.*

§. XCIII.

Servitus viæ est servitus rustica, vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut dominus prædii dominantis per prædium suum duo jumenta juxta se invicem agat §. 86). Quum autem in servitute actus, quo jumentum agitur, quatuor pedum spatium requiratur (§. 91): apparet, quod in servitute viæ duplex numerus, nimirum spatium octo pedum requiratur; verum notum, quod jumenta, si vehiculum agunt, ordinarie in anfractum, spatium in porrectum dupliciter sumtum, requirant; apparet igitur, quod *servitutis viæ involvat spatium octo pedum in porrectum, in anfractum autem spatium sedecim pedum, in prædio serviente.* L. 8. ff. de Ser. P. R.

§. XCIV.

Servitutis rusticæ species oriuntur, si prædii dominantis domino ad colendam in isto rem vel frumentariam vel pecuariam ab alio prædio quocunque utilitas præstatur (§. 84): ponamus itaque, prædium dominans, cui ab alio utilitas ista præstatur, alias esse urbanum, illud tamen rusticum est sub hac hypothese, rusticamque adeo servitutem efficit (§. * & 46). Conf. Celeb. Heineccii

cii Antiq. l. i i. T. 3. §. 1. Sic igitur sub hac hypothefi iter, actus & via constitui possunt in alio prædio §. 86). Multo magis servitus rustica manet, si prædium serviens est urbanum, cum nimirum Jcti ad serviens prædium non attendant in servitutibus rusticis, siue urbanum sit, siue rusticum §. 47). Neque tamen minus ea annotare volui; Quum multis modis fieri soleat, ut in urbibus hæc species servitutis urbana, iter scilicet, actus, & via locum obtineant, ne has pro urbanis habeamus, eaque hic applicemus, quæ §. 83.) de urbanis tradidi.

§. XCV.

Determinando utilitatem, quam ex prædio quocunque prædium, ad colendam in isto rem pecuariam vel frumentariam, capit; accipimus species servitutis rustica §. 84.). Nunc autem, si dominus prædii dominantis aquam per vicinum prædium ducit, aut ex vicino flumine vel fonte haurit, ad colendam in isto vel rem pecuariam vel frumentariam; tummodo determinatur utilitas, quam ex prædio quocunque prædium capit, ad colendam in isto rem pecuariam; adeoque, hoc modo, duas deprehendimus species servitutis rustica; Illam servitutem aquæductus, hanc aquæhaustus appellarunt Romani. Est adeo *servitus aquæductus servitus rustica, vi cuius dominus prædii servientis pati tenetur, ut per fundum suum dominus prædii dominantis aquam ducat.* L. i. pr. L. 9. ff. de Serv. P. R. Et *servitus aquæhaustus est servitus rustica, vi cuius dominus prædii servientis pati tenetur, ut ex flumine vel fonte suo dominus prædii dominantis aquam hauriat.* L. i. §. 1. L. 9. ff. de S. P. R.

E 2

§. XCVI.

§. XCVI.

Servitus aquæductus est servitus rustica & servitus fluminis est servitus urbana §. 95. & 76.) in utraque servitute aqua per prædium serviens derivatur à domino prædii dominantis §. cit.) Ast in illa fit, ad colendam rem pecuariam, in hac, ad inhabitationem inferviendam §. cit). *Hinc hæ servitutes tantum in fine, utilitatem per derivationem aquæ prædio nostro conferendi, differunt.* Vid. Titii Jus pr. lib. I I I. T. I. §. 97.

§. XCVII.

Si dominus prædii cujusdam pecora sua ad aquam alieni prædii adducere potest, aquandi gratia, per se quisque facile intelliget, quod hic utilitas quadam determinetur, quam ex prædio alieno dominus prædii capit, ad colendam in isto rem pecuariam: Ast si utilitas determinatur, quam ex prædio alieno dominus prædii capit, ad colendam in isto rem pecuariam vel frumentariam, oritur species servitutis rusticæ: (§. 84): Si igitur dominus prædii pecora sua, aquandi gratia, ad aquam alieni prædii adducere potest, species servitutis rusticæ oritur; quam Jcti *pecoris ad aquam appulsus* vocant, quæ adeo est *servitus rustica*, *vi cujus dominus prædii servientis pati tenetur, ut ad aquam hujus prædii dominus prædii dominantis pecora sua, aquandi causa, adducat.* L. I. §. I. L. 4. & 5. ff. de Serv. P. R.

§. XCVIII.

Porro, si dominus prædii pecora sua in alienum prædium seu fundum pascere potest, eodem quoque modo utilitas determinatur, quam ex prædio alieno dominus prædii capit, ad colendam in isto rem pecuariam: Verum, si utilitas determinatur, quam ex prædio alieno dominus prædii capit, ad colendam in isto rem
pecua-

pecuariam vel frumentariam; oritur servitutis rusticae species §. 84). Hic adeo species servitutis rusticae oritur, si dominus praedii pecora sua in fundo alieno pascere potest, quae servitus pascendi appellatur; Quae igitur est servitus rustica, vi cuius dominus praedii servientis pati tenetur, ut in suo fundo dominus praedii dominantis pecora sua pascat. L. 4. ff. de Serv. Pr. R.

§. XCIX.

Servitus aquaeductus & aquahauftus, servitus pecoris ad aquam appulsus, servitus pascendi, sunt servitutes rusticae & in quadam patientia consistunt. §. 95, 97, 98). Sed servitus rustica, quae in patientia quadam consistit, est servitus rustica affirmativa §. 51): Omnes igitur haec servitutes sunt rusticae affirmativae; & ex consequenti ea omnia hic veniunt applicanda, quae §. 40) & seq.) tradidimus.

§. C.

Res, in quam servitus rustica constituitur, debet causam utilitatis perpetuam habere §. 13. 46). Cum autem aqua in cisterna non habeat causam utilitatis perpetuam, id quod ex notione communi apparet: Hinc aqua in cisterna non potest efficere servitutem rusticam; adeoque nec servitutem aquaeductus §. 95), L. 1. §. 4. ff. de fonte & L. 1. §. 5. ff. de aqu. quotid.

§. CI.

Servitus aquaeductus est servitus rustica §. 95), adeoque realis §. 46). Sed in servitute reali dominus praedii servientis non tenetur ad reficiendum id, quo praedium suum alteri dominanti utilitatem praestat. §. 48). Adeoque dominus praedii servientis, in servitute aquaeductus, non tenetur ad reficiendas canales vel fossas, per quas aqua ducitur, potius vero tenetur ad eas refi-

ciendas dominus prædii dominantis, L. 15. §. 1. ff. de S. P. R. id, quod & juri germanico conveniens est §. 33). Conf. Titii Jus pr. lib. 3. c. 13. §. 20.

§. CII.

Servitus aquæhaustus est servitus rustica, adeoque realis §. 95. 46). Hinc secundum demonstrationem §. præc. datam, jure civili, non tenetur dominus prædii fervientis ad puteum vel fontem reficiendum, si forsitan usu deterioraretur. At, si dominus prædii fervientis seu fontis vel fluminis maximam ex eodem caperet utilitatem, id, quod ordinarie fieri solet; tummodo secundum jus germanicum *tenetur ad reficiendum fontem vel alveum fluminis collapsum* §. 33). Tit. jus pr. l. 3. c. 13. §. 20. Idem quoque valet de servitute pecoris ad ripam appulsus §. 97).

§. CIII.

Servitus pascendi est servitus rustica, vi cujus dominus prædii fervientis pati tenetur, ut in suo fundo pecora sua pascat §. 98). Cum itaque in hac servitute pecora ipsa, tum numerum pecorum, denique tempus pascendi adhuc non determinavimus, id, quod tamen salvis principiis generalibus servitutum realium fieri potest §. 40 & seq). Hinc utique apparet, *quod determinatione aut pecorum, aut numeri illorum, aut temporis pascendi oriri possint species servitutis pascendi*; quæ verò, cum nomina singularia adepta non sint à Jctis: Nobis jamjam sufficiat, istas species servitutis pascendi notasse. Add. Berlich. p. 2. concl. 47, & Carpz. p. 2. c. 41.

§. CIV.

Accipimus species servitutis pascendi, si pecora, aut numerum eorum, aut tempus pascendi determinare

nare volumus §. 103). Ponamus itaque, quod pecora & numerum eorum determinaverint domini prædiorum, & post illam determinationem domino prædii fervientis in fundo adhuc pabulum relictum sit, ut & sua pecora ibidem pascere possit: tummodo & dominus prædii fervientis pecora sua ibidem pascere posse exinde constat. Dominus re sua pro arbitrio uti potest, si usu tertius non læditur §.*). Nunc autem hic per hypothefin assumimus, quod dominus prædii dominantis non lædatur, si dominus prædii fervientis reliquum pabulum suis porrigat pecoribus, adeoque posita hac hypothefi dominus prædii fervientis habet jus reliquum pabulum suis porrigendi pecoribus; id quod jus alii jus compascui vocare solent. Conf. Struv. Jurisp. civil. lib. 2. Tit. 3. §. 12.

§. CV.

Dominus prædii fervientis habet jus pecora sua in suo fundo pascendi, si numerus pecorum domini prædii dominantis determinatus est, & aliquid pabuli superest §. 104). Ponamus itaque, sive dominum prædii dominantis, sive dominum prædii fervientis pecora morbida pascere velle in tali fundo; tum unus actum fuscipere vult, in alterius præjudicium tendentem. Pecora enim alterius sana contagione affici possunt. Sed neque dominus prædii dominantis actum in præjudicium domini prædii fervientis absque hujus consensu, vel saltem scientia fuscipere potest, neque vice versa dominus prædii fervientis §. 62). Hinc apparet, quod in tali fundo, neque dominus prædii dominantis pecora morbida absque consensu vel saltem scientia domini prædii fervientis pascere possit, neque etiam dominus prædii fervientis absque consensu domini prædii domi-

dominantis. Conf. Struv. Syntag. jur. civil. exerc. XXII. lib. 8. T. 3.

§. CVI.

Romani jus calcis coquendæ, jus arenæ fodiendæ, pedamenta sumendi, lapides cedendi, lignandi &c. ad servitutes rusticas referunt. L. 5. & 6. ff. de S. P. R. Quæ quidem relatio minime rejicienda, cum ordinariè prædium dominans harum servitutum rusticum sit, quod servitutes rusticas efficit (§. 46). Cum tamen non impingat, quod & prædium dominans urbanum sit harum servitutum (§. 44). Hinc quoque concipimus, quod & istæ servitutes urbanæ esse possint (§. 46).

Si itaque quædam ex his occurrat servitus, respiciamus necesse est ad prædium dominans, ut exinde judicare possimus, an servitus occurrens sit rustica, an verò urbana. Quid, quod cognita servitutis specie, ea, ad servitutum occurrentem applicanda veniunt, quæ supra de servitute rustica, vel urbana tradimus (§. 46. & seq.)

§. CVII.

In Germania deprehendimus adhuc alia jura, nimirum dominis molendini vel furni cujusdam competentia in prædiorum alienorum possessores vel dominos, vi cujus isti possessores in utilitatem dominorum molendini vel furni frumenta molere ibidem & panem coquere tenentur, quæ molendina bannalia, & quos furnos bannales appellarunt Jcti Germani. Liceat itaque nobis præeunte Stryckio in cont. Usus mod. Pand. lib. 8. T. 1. inquirere ad ductum principiorum supra stabilitorum, an ista jura ad servitutes, & ad quasnam species servitutum referri possint.

§. CVIII.

§. CVIII.

In molendinis & furnis bannalibus deprehendimus jus dominis molendini vel furni competens in possessores prædiorum alienorum, vi cujus isti in utilitatem domini molendini frumenta molere & in utilitatem furni panem coquere ibidem tenentur §. 107.) adeoque in molendinis & furnis bannalibus deprehendimus jus in rem alienam in utilitatem molendini & furni, seu rei nostræ, constitutum. Sed illud jus involvit servitutem realem §. 3). *Molendina itaque bannalia & furni bannales involvunt servitutem realem.*

§. CIX.

Molendina bannalia & furni bannales ideo involvunt servitutem realem, quia ibidem deprehendimus jus dominis molendini & furni in utilitatem constitutum in rei alienæ possessores §. 108), sed molendina & furni sunt res immobiles, quæ rei frumentariæ inserviunt, & ex consequenti sunt prædia rustica §. *). Molendina bannalia itaque & furni bannales involvunt servitutem realem, in qua prædio rustico utilitas præstatur, & ex consequenti in qua prædium dominians est rusticum §. 44). Verum servitutes reales, cujus prædium dominans est rusticum, vocantur servitutes rusticæ §. 46). *Molendina igitur bannalia & furni bannales referri possunt ad servitutis rusticæ species.*

§. CX.

Molendina bannalia & furni bannales involvunt jura, vi ejus istorum domini cogunt prædii alieni possessores, ut ibidem frumenta moleant & panem coquant §. 107). Ast molere frumenta, & panem coquere, involvit factum commissivum. §. *) *Molendina ergo bannalia & furni bannales involvunt factum commissivum domini prædii servientis.*

F

CXI.

§. CXI.

Molendina bannalia & furni bannaes à germanis originem traxere, & involvunt servitutes rusticas, factūque commissivum domini prædii servientis §. 109. 110). Sed apud germanos nihil obstat servituti, sive in facto commissivo sive omissivo consistat §. 2). Hinc quoque *factum illud commissivum non impedit, quo minus molendina & furni bannaes ad servitutes apud germanos referantur.* Titii jus pr. lib. III. c. 13. §. 17.

§. CXII.

Porro quoque in germania nostra deprehendimus jus domino prædii cujusdam competens in possessores alieni prædii rustici, vi cujus isti tenentur certas operas domino prædii prestare; Eadem, qua priori methodo analytica eruimus, quod molendina bannalia involvant servitutum realem & rusticam, etiamsi factum commissivum supponant §. 111), quoque & hic demonstrare facile est, quod jus jamjam prolatum servitutum realem, & quidem ordinarie rusticam involvat, cum opera rusticorum ordinarie inserviant ad rem colendam frumentariam, etiamsi factum commissivum supponant. Verum enim verò institutum nostrum prohibet ea hic proponendi, quæ uberiori pandectarum tractationi sunt relinquenda.

CAPUT. III.

De Servitutibus personalibus.

§. CXIII.

Servitus personalis est servitus in persona nostræ individuae utilitatem constituta §. 3). Utilitatis præinde modus in definitione determinatus non est; Hanc igitur utilitatem personæ nostræ individuae, tam ad necessitatem tantum, quam simul ad voluptatem seu arbitrium

bitrium constitui posse, nemo in dubium vocabit; In priori positione, Jcti servitutem usus, in altera, ususfructus nomine insigniverunt. Est itaque *ususfructus servitus personalis re tam ad necessitatem, quam voluntatem utendi*; Usus verò *servitus personalis, re aliena ad necessitatem utendi*. L. 1. ff. de usufr. §. 1. Inst. de usu.

§. CXIV.

Eum, cui ususfructus in rem alienam constituitur, Jcti usufructuarius, & illum, cui usus in rem alienam competit, usufructuarius vocant.

§. CXV.

Servitus personalis est servitus, in utilitatem personæ nostræ individuæ, constituta §. 3. 113). Ponamus, *hanc rem alienam esse ædificium alienum; tummodo speciem servitutis personalis deprehendimus, quam habitationem vocare licet*.

§. CXVI.

Habitatio est servitus personalis §. 115), sed servitus personalis tam in usufructu, quam usu consistere potest §. 113). *Habitationem proinde tam in usufructu, quam usu ædificii consistere posse constat*. L. 2. §. 3. ff. & L. 4. ff. de usu & habit. §. 2. & 5. Inst. eod.

§. CXVII.

Habitatio tam in usufructu, quam usu ædificii alieni consistere potest §. 116). Notandum tamen, quod Jcti, si habitationem ponant, semper usufructum ædificii intelligant §. 5.) Inst. de usu & habitat.

§. CXVIII.

Servitus personalis est servitus in utilitatem personæ nostræ individuæ constituta §. 3). Cum autem vel tertius vel haeres noster non sit nostra persona individua; id, quod ex notione individui apparet; Hinc *servitus personalis ad tertium vel hæredem nostrum non*

transit; neque igitur ususfructus, neque usus. §. 113.)
L. 3. §. f. ff. quib. mod. ususfr. amitt.

§. CXIX.

Res, in quam servitus constituitur, est res, qua salva substantia uti possumus §. 12). Ast servitus personalis refertur ad species servitutum §. 3); adeoque *res, in quam servitus personalis constituitur, esse debet res, qua salva substantia uti possumus, servitus igitur personalis requirit usum salva rei substantia.* L. 1. de usufr. pr. Inst. eod.

§. CXX.

Servitus personalis requirit usum salva rei substantia §. 119). Verum ususfructus, usus & habitatio sunt servitutes personales §. 113, 115). *Ususfructus igitur, usus & habitatio requirunt usum salva rei substantia* §. 1. I, de Usu & hab. L. 13. C. eod.

§. CXXI.

Res, qua salva substantia uti possumus, est res in quam servitus personalis constitui potest §. 119). Ast dantur, experientia teste, res immobiles & quaedam res mobiles, quibus salva substantia uti possumus; Hinc utique apparet, *quod res immobiles, & quaedam res mobiles sint res, in quas servitus personalis constitui possit.* §. 2. I de Usufr.

§. CXXII.

Res, in quam servitus personalis constituitur, est res, qua salva substantia uti possumus §. 119): Ast re fungibili salva substantia uti non possumus, quippe qua ipso usu consumitur §*). *Res adeo fungibilis non est res, in quam servitus personalis; adeoque usus & ususfructus constitui possit* §. 113). §. 2, I, de Usufr. L. 7, & 8. ff. de Usu & usufr. ear. rer. qua usu.

§. CXXIII.

Principium, ex quo concipimus, cur ususfructus in
re

re fungibili esse nequeat, est illa propositio; quod nimirum res, in quam servitus constituitur, debeat esse res, qua salva substantia uti possumus §. 122). Ponamus, nos, loco usus rei salva ipsius substantia percepti, substituere posse eandem rei speciem & quantitatem; tum modo cessaret principium, quod impedit, quo minus usufructus in re fungibili esse possit: & ex consequenti & usufructus in re fungibili consistere posset, modo res usufructuaria fungibilis post mortem usufructuarii in eadem specie & quantitate restitui possit. Nunc autem hæc hypothesis principiis servitutis generalibus contradicit, quæ necessario usum salva rei substantia requirunt §. 12). Adeoque usufructus, non actu, sed per fictionem in re fungibili concipi potest, quem adeo Romani quasi usumfructum appellare solent.) §. 2. I. de Usufr.

§. CXXIV.

Dominus tertio in rem suam constituit servitutem in genere inter vivos, pacto justo, præscriptione, & actibus mortis causa, legato & fidei commissio §. 16, 17, 18.) Apparet itaque, quod dominus servitutem personalem & ex consequenti usum, usumfructum & habitationem tertio in rem suam constituat inter vivos, pacto justo & præscriptione, & actibus mortis causa, legato & fideicommissio §. 3. 113. & 115). §. 1. I. de Usufr. L. 4. & 3. & 29. ff. de Usufr.

§. CXXV.

Dominus utilis titulis habilibus absque consensu domini directi servitutem in rem suam tertio constituere potest tamdiu duraturam, quamdiu durat dominium utile; Dominus verò directus, tantum cum consensu domini utilis, servitutem titulis habilibus in rem sibi propriam constituit §. 26, 27, 29). Hinc dominus utilis absque consensu domini directi servitutem per-

sonalem, usufructum proinde, usum & habitationem in rem suam tertio constituere potest tamdiu duraturam, quamdiu durat dominium utile; Verum dominus directus servitutem personalem ejusque species cum consensu domini utilis tertio constituere potest §. 3. 113). Id, quod de domino utili dictum, simul ad dominum interimisticum seu bonæ fidei possessorem, & dominum, qui revocabile habet dominium, venit applicandum §. 28); L. 1. pr. ff. quib. mod. usufr. amitt. L. 9. §. 1. ff. quemad. cav. L. 13. ff. de pignor.

§. CXXVI.

Filius in rem peculii adventitii irregularis, castrensis, & quasi castrensis potest servitutem in genere constituere tertio titulo habili §. 30): Hinc nihil obstat, *quominus filius & personalem servitutem, adeoque usufructum & usum in eadem res constituere possit* §. 3. 113.)

§. CXXVII.

Dominus tertio servitutem constituere potest in rem suam titulo habili §. 16, 17, 18). Ast usufructuarius & usuarius dominus rei non est §. 8, & 114). *Usufructuarius proinde & usuarius nullam servitutem & exinde neque realem, neque personalem constituere potest* §. 3. I, de Usufr.

§. CXXVIII.

Servitus in genere à judice constituitur ad dirimendas in republica controversias §. 32). *Servitutes proinde personales & ex consequenti usufructus, usus & habitatio à judice constitui possunt ad dirimendus in republica controversias* §. 3. 113.) L. 6. §. 1. de Usufr. L. 16. §. 1. ff. de fam. hercif.

§. CXXIX.

Legem in prioribus §. *) deducimus, quod patri in pecuniis adventitiis regularibus constituatur usufructus, eodem

eodem modo, quo conjugii ad secundas nuptias trans-
eunt in bonis ex liberalitate conjugis defuncti acceptis.
§. *). Hinc adeo apparet, quod dentur modi, quo
& à lege usufructus alicui constituitur. L. 6. C. de
bonis, quæ liberis, L. 3. C. de secund. nupt.

§. CXXX.

Servitutes acquiruntur quasi traditione conjuncta
cum pacto justo domini rei, & post aditam heredita-
tem, jure legati & fideicommissi, præscriptione b. f. facta
§. 20. & 21). Servitutes proinde *personales, usufructus*
itaque, usus & habitatio acquiruntur quasi tra-
ditione, quæ fit. exercitio ab una, & patientia ab altera
parte, conjuncta cum pacto justo domini, & post aditam
hereditatem, jure legati & fideicommissi, denique &
præscriptione b. f. facta §. 3, 113, 115). L. 3. pr. ff. de
Usufr. L. f. in fine de præscr. longi temp.

§. CXXXI.

Jura, quæ aditione hereditatis conjuncta cum jure
hereditario universali acquiruntur jure civili, morte
non expirant §. *). At servitutes personales sunt jura,
quæ morte expirant etiam jure civili §. 118). *Servi-*
tutes proinde personales aditione hereditatis conjun-
cta cum jure hereditario universali non acquiruntur.
Remanet itaque tantum legatum & fideicommissum,
quo non solum constituuntur, verum etiam post aditio-
nem hereditatis ipso jure acquiruntur istæ servitutes,
ut §. præc. probavi. L. 3. ff. de Usufr.

§. CXXXII.

Servitutes rerum immobilium a b. f. possessore, cui
a m. f. possessore constitutæ, præscriptione longissimi
temporis, & cui a b. f. possessore constitutæ, præscri-
ptione longi temporis acquiruntur §§. 22, 23). Hinc ap-
paret, quod *servitutes personales, adeoque usufructus,*
usus

usus rerum immobilium, quid, quod & habitatio, quæ res immobiles ordinarie supponit, a b. f. possessore, cui illæ à m. f. possessore constitutæ sunt, præscriptione longissimæ temporis, & cui à nullo malæ fidei possessore constitutæ sunt, longi temporis acquiruntur §. 3, 113, 115). L. f. C. de Præscr. longi temp. & L. 8. Cod. de præscrip. 30. & 40. ann.

§. CXXXIII.

Servitutes in res mobiles præscriptione decennii acquiruntur (§. 24). Nemo itaque inficias ibit, quod & *servitutes personales, & proinde usufructus & usus in res mobiles; Habitatio enim ordinarie rem immobilem supponit, præscriptione decennii acquiri possint §. 3, 113).*

§. CXXXIV.

Usufructus est servitus personalis, qua nobis usus rei tam ad necessitatem, quam voluptatem competit (§. 113). Usufructum itaque qui habet, seu usufructuarius gaudet jure re aliena ad voluptatem utendi, & ex consequenti jure à domino concessio re aliena pro arbitrio utendi. Ast is, qui jure gaudet re pro arbitrio utendi fit perceptione fructuum, ex re provenientium, dominus (§. *). *Usufructuarius igitur fructuum, ex re provenientium, fit perceptione dominus L. 13. ff. Quib. mod. usufr. amitt. L. 12. §. f. L. 7. pr. L. 59. ff. de Usufr.*

§. CXXXV.

Usufructus morte usufructuarii expirat (§. 118). Sed usufructus involuit jus re aliena pro arbitrio utendi, perceptioneque dominium fructuum acquirendi (§. 134). Jus adeo re aliena pro arbitrio utendi perceptioneque fructuum dominium acquirendi morte usufructuarii expirat. Hinc nec hæredes usufructuarii illud jus re aliena pro arbitrio utendi perceptioneque fructuum

fructuum dominium acquirendi habent ; Ast separatio fructuum involuit perceptionem §. *). *Hinc si usufructuarius fructus nondum separaverit , nec illorum dominium acquirit , & ex consequenti nec ad heredes pertinent jure civili §. *)* §. 36. I. de D. R.

§. CXXXVI.

Ast in fructibus industrialibus jure Saxonico aliud obtinet. Ibidem nimirum sationem agri, & subactionem rastris factam considerant tanquam factum , ex quo concipere licet , usufructuarius velle fructus sibi acquirere, adeoque tanquam modum dominium acquirendi considerant §. *). Nunc autem fructus ex re usufructuaria percipiendi jure gaudet usufructuarius §. 134.) id, quod titulus est dominium fructuum acquirendi §. *). Post sationem itaque agri & subactionem rastris factam concipimus jure Saxonico in usufructuario modum dominium fructuum acquirendi & titulum ; Sed is, qui modo & titulo vero dominium acquirendi instructus est verus rei fit dominus §. *). *Jure igitur Saxonico post sationem agri et subactionem rastris factam usufructuarius fit dominus fructuum ,* Vid. LandR. Lib. 2. art. 58. Carpz. p. 1. c. 5. d. 21. 24. Idem quoque obtinet ratione vineæ post diem Urbani, d. art. 58. Richt. Decif. 56. n. 4.

§. CXXXVII.

Dominus consensu suo, acceptato à tertio, eidem usumfructum in rem suam constituit §. 116). Cum autem præsumatur dominum consentientem in constitutionem usufructus alteri factam , tantum ordinarios fructus sibi repræsentasse. Hinc apparet, *quod dominus consensu suo , acceptato ab usufructuario, eidem*

G

jus

jus percipiendi fructus ex re sua ordinarios tantum constituat §. 134).

§. CXXXVIII.

Usufructuario jus est à domino rei constitutum usus & fructus ex eadem re percipiendi ordinarios §. 137). Cum autem thesaurus, & partus ancilla non sint referendi ad ordinarios usus & fructus rei, vel ancillæ; id, quod ex notione communi assumo; Apparet, quod *usufructuario non sit à domino rei jus constitutum percipiendi, thesaurum, quem in fundo invenerit*; Interea tamen, uti alius extraneus, dimidiam partem accipit, si fortuito invenerit §. *) L. 7. §. 12. ff. soluto. matr. *neque partum ex ancilla usufructuaria natum* L. 68. pr. ff. de usufr.

§. CXXXIX.

Usufructuarius jure gaudet percipiendi omnes fructus, qui salva substantia ex re proveniunt §. 134). Adeoque pacto illud jus percipiendi fructus ex re salva rei substantia provenientes transferre potest in alterum pro certa mercede §. *). Ast hoc pactum vocant contractum locationis conductionis §. *). *Usufructuarius proinde rem usufructuariam alteri locare potest* L. 12. §. 2. ff. de usufr.

§. CXL.

Usufructuarius jus habet percipiendi omnes fructus ordinarios ex re salva substantia provenientes, perceptioneque fit dominus fructuum §. 134). Hinc pacto illud jus percipiendi omnes fructus, ex re salva substantia provenientes, in alterum pro certo pretio transferre, alterique simul concedere potest, ut pro eo percipiat fructus §. *). Verum enim vero tummodo alter jure gaudet percipiendi omnes fructus, ex re salva
sub-

substantia provenientes, simulque & perceptione fructuum instruitur. Hinc & perceptione fit dominus fructuum ex re salva rei substantia convenientium §. cit.) Usufructuarius proinde ea omnia in alterum isto pacto transtulit, quæ pertinent ad dominii acquisitionem. Idem adeo est, ac si dominium ipsum in alterum isto pacto transtulisset, sed is, qui dominium rei in alterum pro certo pretio transfert rem alteri vendit: ut ex ratione venditionis apparet. Quamobrem satis constat usufructuarium alteri usumfructum vendere posse L. 12. §. 2. ff. de Usufr.

§. CXLI.

Dominus rem suam alienare potest §. 3.*) verum is, qui personalem in rem quandam habet servitutem dominus illius rei non est §. 3. & 8.) Hinc is, qui personalem in rem quandam habet servitutem, sive sit usufructuarius, sive usuarius §. 114.) rem usufructuariam, vel usuariam, alienare nequit. L. 9. ff. de Usufr.

§. CXLII.

Habitatio est servitus personalis, quæ usumfructum ædificii involvit §. 117.) sed is, qui usumfructum rei habet, alteri rem locare potest §. 139). Hinc is, qui habitationem habet, ædificium usufructuarium alteri locare potest ad inhabitandum §. 5. I. de usu. & hab. L. 13. C. de usufr.

§. CXLIII.

Usus est servitus personalis, qua nobis usus rei tantum ad necessitatem, non autem simul ad voluptatem competit §. 113). Usuarius proinde non gaudet jure re ad voluptatem, & ex consequenti pro arbitrio utendi; Verum cum jure re pro arbitrio utendi connexa est locatio rei usufructuariae & venditio usufructus §. 138.

139). *satis igitur constat usufructuarius rem usufructuariam, neque locare, neque vendere posse* §. 1. I. de usu & habit.

§. CXLIV.

Quicumque ex re servienti omnem vel plurimam utilitatem percipit aut dominus rei fit, aut is, cui servitus constituta: is sumtus rei ordinarios, sive civiles sint, sive naturales sustinere debet §. 34). Hinc, cum in servitute personali, & quidem usufructu, usufructuarius omnem aut certe plurimam ex re usufructuaria percipiat utilitatem §. 134): per se quisque facile concedet, quod *usufructuarius teneatur sumtus ordinarios sive sint naturales, sive civiles sustinere, & ex consequenti ferre onera & tributa rei usufructuariae* L. 7. §. 2. ff. de Usufr. Notandum, quod hæc conclusio ex principiis juris Naturæ fluat, adeoque hic jus civile cum jure naturæ conspirat.

§. CXLV.

Neque dominus rei, neque is, cui servitus est constituta, actum in alterius præjudicium tendentem, absque consensu alterius suscipere potest §. 33). Quare neque *usufructuarius actum quemdam suscipere potest in præjudicium domini rei tendentem absque consensu domini* §. 114) Ponamus itaque usufructuarium rem meliorem reddere velle ratione personæ suæ individua, tum tamen ista melioratio fieri posset in præjudicium domini, quippe cujus determinatio domino rei esse possit molesta. Apparet itaque, quod *usufructuarius ne meliorem quidem reddere possit rem usufructuariam absque consensu domini* L. 13. §. pen. L. 44. ff. de Usufr.

§. CXLVI.

Usufructuarius re usufructuaria uti debet salva rei substantia §. 120). ponamus itaque rem sua culpa dete-

deteriorari, tummodo re non salva substantia usus fuisset sua culpa; sed debet re salva substantia uti §. cit. ad-
eoque efficere, ut deterioratio cessat: *Usufructuarius proinde rem usufructuariam sua culpa deterioratam rescire debet* L. 7. §. 2. & 3. ff. de Usufr.

CXLVII.

Ubicunque dissentiam concipimus, ne damnum ex negotio, quod nobis cum altero intercedit, sentiamus; ibi locum invenit cautio, id, quod ex notione cautionis assumo. Nunc autem dissentiam concipit dominus, ne usufructuarius verus re salva substantia utatur, & ne quasi usufructuarius rem in eadem specie & quantitate ipsi post mortem relinquat, quam propositionem, tanquam in demonstrabilem hic concipio; exindè igitur concludere licet, quod *dominus cautionem ab usufructuario vero exigere possit, quod velit re salva substantia uti, & à quasi usufructuario, quod velit domino rem post mortem, in eadem specie & quantitate relinquere* L. 1. ff. Usufr. quemad. cav.

§. CXLVIII.

Desinit servitus totius rei interitu §. 35). *Hinc quoque servitutes personales, ususfructus, usus & habitatio desinunt totius rei interitu* §. 3, 113, 115). §. 3. I. de Usufr. L. 30. L. 31. Quib. mod. usufr. amitt.

§. CXLIX.

Habitatio tollitur ipsius rei interitu §. 148). *Hinc domo collapsa, in area non remanet servitus* §. 5. L. 10. §. 1. ff. Quib. mod. Usufr. amitt. *Quid, quod, si pars aedificiè interiit, etiam quoad partem tollitur servitus, & cum reliqua pars non perierit, per hypothesein, remanet in ista servitus*, L. 8. & seq. loc. cit.

§. CL.

Consolidatione omnes servitutes tolluntur §. 38). Consolidatione itaque servitutes *personales, & ex consequenti usufructus, usus & habitatio tolluntur* §. 3, 113, 115). Quid, quod cum plurimis modis fiat consolidatio §. 36, 37). apparet, quod *omnibus modis, quibus consolidatio servitutis & dominii oritur, tollantur servitutes personales* §. 3. I. de Usufr.

§. CLI.

Quocunque modo consolidatio servitutis & dominii fieri solet, eodem quoque modo servitutes personales tolluntur §. 150). Nunc autem consolidatio servitutis & dominii fit pacto domini rei servientis cum eo, cui servitus est constituta, de servitute in ipsum transferenda, & vice versa §. 36, 38). Hinc adeo apparet, quod *servitutes personales, usufructus igitur usus & habitatio tollantur pacto domini rei servientis cum usufructuario vel usuario de usufructu vel usu domino cedendo* §. 3, 113.) §. 3. I. de Usufr. & *pacto usufructuarii vel usuarii cum domino, de dominio ipsi cedendo* §. cit.) §. 3. I. de usufr. L. 15. pr. ff. si usufruct. pet.

§. CLII.

Consolidatio servitutis & dominii præscriptione longi temporis fieri potest à domino rei, si is, cui servitus est constituta, re serviente non utatur, vel ab isto, cui servitus est constituta, præscribendo dominium rei §. 36, 37, 38). Sed quocunque modo fieri potest consolidatio servitutis & dominii eodem modo tolluntur servitutes personales; usufructus itaque usus & habitatio §. 150). Hinc adeo constat, quod *præscriptione longi temporis à domino facta tollantur servitutes*
per-

personales, ususfructus, usus & habitatio, si is, cui quedam ex his servitutibus est constituta, eadem non utatur: Ususfructus igitur tollitur præscriptione domini, si usufructuarius re usufructuaria non utatur per tempus lege definitum & absque protestatione, L. pen. §. 1. C. de Usufr. & L. 13. C. de Servit. Porro quoque, si is, cui servitus personalis, adeoque ususfructus & usus debetur, dominium rei longo tempore præscribat.

§. CLIII.

Consolidatio servitutis & domini denique fieri potest jure hæreditario universali legato & fideicommissio acquirendo dominium rei servientis, §. 36, 37, 38). Nunc autem eodem modo tolluntur servitutes personales, quo consolidatio servitutis & domini fit, §. 150). Hinc *servitutes personales, ususfructus usus & habitatio tolluntur jure hereditario universali, legato & fideicommissio acquirendo rei servientis dominium.* Alter enim modus hic non obtinet, ut ex §. 131. apparet.

§. CLIV.

Lucrum, quod ex actionibus servorum aut ancillarum apud Romanos obveniebat, erat res domino servi aut ancillæ propria §. *), & considerari poterat tanquam res non fungibilis §. *). Hinc quoq; dominus titulis habilibus servitutem personalem adeoq; usum & usufructum tertio constituere poterat in servi aut ancillæ actiones §. 10. & 3. 113). quod quidem in prioribus tanquam factis cognitum assumserimus, exindeque leges huc pertinentes, tanquam conclusiones, deduximus. Verum cum domini isti simul curarent, ut servi vel ancillæ certarum actionum genus, quod operas certas involvit,

volvit, exercerent §. *); hinc satis constat, quod & dominus titulis habilibus servitutem personalem & ex consequenti usum & usumfructum in has tantum operas tertio constituere potuisset, præscindendo ab eo lucro, quod ex reliquis actionibus servi vel ancilla obvenit, quod ad dominum pertinet; Attamen notandum, quod Romani tantum usumfructum in operas servi vel ancilla constituere suserint L. 5. ff. de op. serv. Quam servitutem personalem, ut à ceteris, ubi in actiones servorum vel ancillarum indeterminatas istiusmodi generis servitus constituitur, distinguerent, servitutem operarum vocarunt. L. 1. & seq. ff. de op. serv.

§. CLV.

Servitus operarum est usufructus in operas servi vel ancilla alienæ tertio competens §. 154). Omne itaque id, quod de usufructu §. 113. & seq.) dictum, hic ad servitutem operarum facile applicare poterimus, nisi plura de hac re persequi institutum nostrum prohiberet & non usus hujus servitutis in germania perpetuus.

FINIS.

Corrigenda.

Ponas §. 22. lin. pr. acquiruntur; & lin. tert. servitutes.

nc

Ne 2759

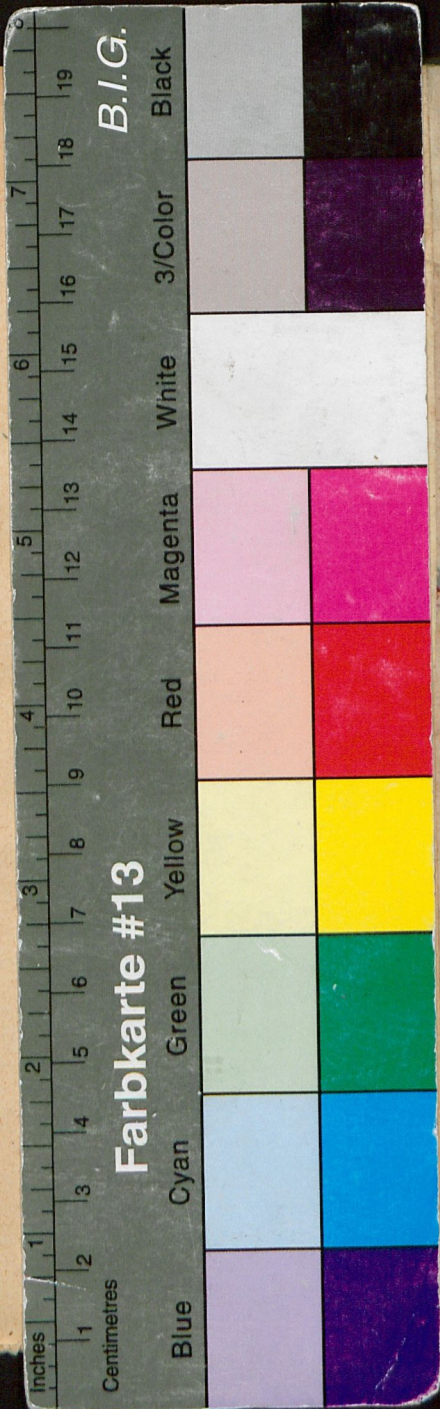
ULB Halle

3

007 412 274

B.I.G.

Farbkarte #13

95 23

17

#10: 502.

#10

SPECIMEN JURIDICUM
DE
SERVITUTIBUS
EARUMQUE SPECIEBUS,
AD
DUCTUM INSTITUTIONUM
JUSTINEANEARUM,
METHODO SYSTEMATICA CONSCRIPTUM

phen. à
J. J. Schierstmidt

Ke 2759

1731.

